

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور

۴۸. بخش کشاورزی

کد موضوعی: ۲۵۰

شماره مسلسل: ۱۵۲۴۸

آذرماه ۱۳۹۵

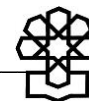
معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی

دفتر: مطالعات زیربنایی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۱.....	مقدمه
۵.....	وضعیت اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶.....
۶.....	بخش کشاورزی در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶.....
۷.....	فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶.....
۲۱.....	نتیجه‌گیری و پیشنهادات.....
۲۴.....	منابع و مآخذ.....

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۴۸. بخش کشاورزی

چکیده

در این گزارش اعتبارات بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ مورد بررسی قرار گرفته است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ در قالب ۲۲ برنامه، با اعتبار ۴۰,۱۳۲ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده که نسبت به اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل کشاورزی و منابع طبیعی قانون بودجه سال ۱۳۹۵ معادل ۱۴,۲۲۰ میلیارد ریال برابر ۱۸۲/۲ درصد رشد را نشان می‌دهد. اعتبارات هزینه‌ای فصل کشاورزی از محل منابع عمومی و اختصاصی در لایحه فعلی ۲۸,۰۴۴ میلیارد ریال بوده که در مقایسه با اعتبار متناظر آن در سال گذشته (۲۵,۴۷۶ میلیارد ریال)، ۱۰/۱ درصد افزایش یافته است. اعتبارات هزینه‌ای کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ برابر ۲,۳۶۳,۷۴۱ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار ۲,۱۳۷,۶۲۸ میلیارد ریال قانون بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۱۰/۶ درصد رشد را نشان می‌دهد.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با مبلغ ۷۷,۰۳۴ میلیارد ریال پیش‌بینی شده که نسبت به اعتبار مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۳۲,۶۴۲ میلیارد ریال، رشدی معادل ۱۳۶ درصد را نشان می‌دهد. اعتبارات هزینه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با اعتبار ۲۱,۰۸۸ میلیارد ریال نیز در مقایسه با اعتبار مشابه قانون بودجه ۱۳۹۵، برابر ۱۹,۱۲۵ میلیارد ریال، رشدی معادل ۱۰/۳ درصد را نشان می‌دهد.

مقدمه

بنا به تعریف ماده (۱) قانون محاسبات عمومی، بودجه کل کشور برنامه مالی یک‌ساله دولت است که درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار را پیش‌بینی می‌کند و هزینه‌های انجام عملیاتی را که منجر به تحقق سیاست‌ها و هدف‌های قانونی می‌شود، برآورد می‌کند. این تعریف، بودجه کل کشور را شامل بودجه عمومی دولت، بودجه شرکت‌ها و بانک‌های دولتی و بودجه سایر مؤسسه‌های مربوط می‌شناسد، اما ارتباط عملیات اجرایی دولت را با سیاست‌ها و هدف‌های قانونی در حوزه عمل هر یک از این بودجه‌های سه‌گانه به‌طور مشخص و مستقیم معلوم نمی‌دارد، بلکه موضوع را بر پذیرش پیشاپیش این مفهوم استوار می‌داند که کارکردها و عملیات اجرایی هر یک از این سه قسمت،

خود به خود همان تعقیب سیاست‌ها و هدف‌های قانونی است. در این مفهوم، دوام تشکیلاتی دولت و عملکرد جاری آن به منزله انجام عملیاتی است که منجر به تحقق سیاست‌ها و هدف‌های قانونی می‌شود و از این رو، اختصاص و واگذاری اعتبار به دستگاه‌های اجرایی به معنای اطمینان از انجام فعالیت‌هایی است که هدف‌های قانونی را تأمین می‌کند بدون آنکه همزمان، معیار یا قیمت تمام شده‌ای برای ارزیابی و سنجش امور اجرایی تعیین شده باشد. علاوه بر این، در تعریف قانون محاسبات عمومی آثار بودجه‌ای ساختار حاکمیت سیاسی، حدود مأموریت‌ها و قلمرو اجرایی دولت و ماهیت منابع موجود مورد نظر نیست و بودجه‌ریزی به عملیات لازم برای تنظیم و تصویب سندی تحت اصول و شیوه‌های مرسوم اداری محدود شده است.

درواقع، جریان بودجه‌ریزی متضمن حرکتی فراتر از گردآوری اطلاعات و اعتبارات مربوط به عملیات دولت در سندی مصوب است و فرآیند بررسی و تحلیل کارکردهای مدیریت بخش عمومی، گزینش منابع و انجام هزینه‌ها را نیز در خود دارد.

فصل چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به اقتصاد و امور مالی اختصاص دارد. در اصل پنجاه و دوم، دولت موظف شده است، بودجه سالیانه کل کشور را تهیه و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید. این اصل مقرر می‌دارد:

«بودجه سالیانه کل کشور به ترتیبی که در قانون مقرر می‌شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌گردد. هرگونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.»

علاوه بر اصل فوق‌الذکر، به موجب اصول پنجاه و سوم، پنجاه و چهارم و پنجاه و پنجم قانون اساسی، نظامات دیگری در خصوص دریافتی‌های دولت و نظارت بر مصارف دولت مقرر شده است. به طور خلاصه می‌توان قوانین حاکم بر بودجه‌ریزی در ایران را، در ذیل خلاصه کرد:

- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۵۸.

- قانون برنامه و بودجه، مصوب ۱۳۵۱.

- قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶.

- قانون دیوان محاسبات کشور (و اصلاحات مربوط)، مصوب ۱۳۶۱.

- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۱۳۸۰.

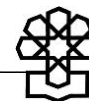
- قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۱۳۸۳.

- قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین، مصوب ۱۳۷۳.

- آیین‌نامه داخلی مجلس، مصوب ۱۳۷۹ و اصلاحات بعدی.

- برنامه پنجم توسعه، مصوب ۱۳۸۹.

قبلاً بودجه را سند پیش‌بینی دخل و خرج یک‌ساله دولت می‌دانستند، اما در حال حاضر به دلیل

تغییرات گسترده در نقش، کارکرد و راهبرد انجام وظایف دولت‌ها در طی زمان، بودجه به سند سیاستگذاری سالیانه جهت اداره کشورها تبدیل شده و از این منظر مورد توجه قوه مقننه و مجریه قرار می‌گیرد. در این سند نشان داده می‌شود دولت وظایف خود (تأمین و ارتقای عدالت، امنیت، سلامت، آموزش، تنظیم سیاست‌های پولی و مالی، صیانت و ارتقای فرهنگ و...) را با چه هزینه و کیفیتی قرار است انجام دهد و این هزینه را از طریق چه منابعی (مالیات، نفت و...) تأمین می‌کند و این مجموعه عملیات چه تأثیری بر شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و... جامعه دارد. از دیدگاه حقوقی، مجلس دارای صلاحیت تقنینی و صلاحیت نظارتی در فرآیند بودجه‌ریزی است.

برای تعیین سازوکار مشخص و شفاف تعامل میان قوای مقننه و مجریه درباره بودجه، بازآفرینی نقش‌های بنیادین قوای مقننه و مجریه مبتنی بر قانون اساسی، به نظر می‌رسد لازم است تا تدوین قانون نظام بودجه‌ریزی در دستور کار مجلس قرار گیرد. انتظار است که از طریق قانون بودجه‌ریزی، مجلس ظرفیت لازم را برای اعمال صلاحیت‌های تقنینی و نظارتی خود، ضمن حفظ و تقویت صلاحیت تهیه و اجرای بودجه توسط دولت، ایجاد نماید.

برای کشورهایی که در اداره امور خود از برنامه‌ریزی‌های اقتصادی - اجتماعی استفاده می‌کنند، نظام‌های بودجه‌ریزی علاوه بر معانی و مأموریت‌های معمول، به‌عنوان سند قانونی یا به‌عنوان نظام اطلاعات مالی - عملیاتی دولت، معنا و مأموریت مهم دیگری نیز دارد. در این کشورها، بودجه سالیانه، به‌عنوان پاره‌ای از برنامه‌های توسعه میان‌مدت، باید از مطابقت‌های عملیاتی، اعتباری و زمانی با پیش‌بینی‌های برنامه، تنظیم و اجرا شود. بنابراین انتظار می‌رود که سازماندهی برای اجرای این مأموریت و هدایت جریان‌های بودجه‌ای به سوی تحقق اهداف برنامه‌های توسعه، از طریق ایجاد هماهنگی‌های ساختاری در تابعیت بودجه از برنامه صورت پذیرد.

آنچه در عمل روی می‌دهد تا حدود زیادی متفاوت است. به‌عبارت دیگر برنامه‌ریزان اقتصادی در بحث‌های نظری همواره بر بهره‌گیری از بودجه به‌عنوان برنامه کوتاه‌مدت و ابزار اجرایی برنامه‌های توسعه، تأکید می‌ورزند، اما انعطاف‌پذیری و سهولت تصمیم‌گیری بودجه‌ای در مواجهه با مسائل پیش‌بینی نشده و نیز قابلیت اصلاح و تکرار سالیانه و حتی کوتاه‌مدت بودن این تصمیم‌ها در مقایسه با پیش‌بینی‌های میان‌مدت برنامه‌های توسعه، فعالیت‌های بودجه‌ای را قرین واقعیت‌های اجرایی می‌کند و آنها را نسبت به پیگیری مطلق هدف‌های مصوب و دارای انضباط برنامه‌های توسعه ممتاز می‌سازد.

در گذشته اخیر ایران، تعارض‌ها یا ناسازگاری سیاست‌های بودجه‌ای با هدفگذاری مصوب برنامه‌های میان‌مدت، به‌رغم پیش‌بینی‌های به عمل آمده برنامه‌ریزان در اغلب موارد به تغییر هدف‌ها و صورت‌بندی‌های برنامه‌های توسعه منجر شده است.

بودجه، مهمترین سند سیاستگذاری سالیانه دولت‌ها و چه‌بسا سیاستی‌ترین آنها نیز هست که دارای ابعاد وسیع اقتصادی، اجتماعی و حقوقی است. درواقع، تحولات حاصل در نقش و مأموریت‌های دولت

در اداره امور جامعه، بودجه را از یک سند پیش‌بینی دخل و خرج یا معاملات مملکت برای یک‌سال مالی به ابزار سیاستگذاری با کارکردهای زیر تبدیل کرده است:

- بودجه به‌عنوان ابزار تحلیل روابط قوای حاکمیت سیاسی،
- بودجه به‌عنوان تدبیری برای شناسایی و حل و فصل مسائل اقتصادی و اجتماعی،
- بودجه به‌عنوان سنجه توانایی‌های مدیریت بخش عمومی در تجهیز و تخصیص منابع برای اجرای مأموریت‌های دولت و تعهدات مربوط،
- بودجه به‌عنوان ابزار پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی قانونگذار در محدوده سازمان مدیریتی دولت،
- بودجه به‌عنوان ابزار توزیع درآمدها، اداره امور مربوط به بیمه‌های اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و تأمین حداقل نیازهای گروه‌های محروم و همچنین عرضه خدمات اجتماعی به‌منظور پیشگیری، بازپروری و حفاظت از قشرهای آسیب‌پذیر یا ناتوان،
- بودجه به‌عنوان ابزار پاسخگویی به خواسته‌های محلی، منطقه‌ای یا الزام‌های ناشی از تعهدات بین‌المللی و نیروهای فراملی در روابط قوای حاکمیت سیاسی،
- به‌طور کلی، تصمیم‌گیری راجع به هزینه‌ها و پاسخگویی به حقوق و انتظارات جامعه از مهمترین کارکردهای نظام اطلاعاتی بودجه‌ای است.

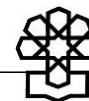
بودجه‌ریزی، فرآیند انتخاب از میان گزینه‌های ممکن سیاستی است که در چارچوب مبانی نظری و اصول فنی مشخصی صورت می‌گیرد. این فرآیند انتخاب، متضمن موارد زیر است:

- شناسایی، تعیین اولویت‌ها و پیشنهاد راهبردهای بودجه‌ای در محدوده منابع قابل دسترسی (که برعهده دولت است).

- بازنگری، تحلیل و انتخاب نهایی راهبردهای بودجه‌ای (که در انحصار پارلمان قرار دارد).
- اجرای تصمیمات بودجه‌ای یا انتخاب‌های نهایی (که در صلاحیت و مسئولیت دولت است).
- ارزیابی نتایج اجرایی بودجه در ابعاد مالی و عملیاتی و ارزیابی اثربخشی آنها (که برعهده پارلمان بوده و همان حقوق نظارتی آن است).

در فرازی از بیانات مقام معظم رهبری در خصوص بودجه‌ریزی و جایگاه بخش کشاورزی در آن آمده است که:

«نکته دوم در مورد اقتصاد مقاومتی این است که همه برنامه‌های اقتصادی دولت باید در این مجموعه اقتصاد مقاومتی و در این سیاست‌ها بگنجد؛ حتی برنامه ششم و برنامه و بودجه‌های سالیانه، همه باید براساس این اقتصاد مقاومتی شکل بگیرد؛ یعنی هیچ‌کدام از اینها در هیچ بخشی، غیرمنطبق با این سیاست‌ها نباشد؛ نه اینکه فقط مخالفت نداشته باشد، بلکه کاملاً منطبق با این سیاست‌ها باشد. بخش کشاورزی هم مهم است. منتها آن چیزی که ما توقع داریم، این است که در تولید محصولات

حیاتی باید خودکفایی به وجود بیاید؛ یعنی خودکفایی را به حرف و گپ این و آن نگاه نکنید که آقا گندم، بیرون ارزان تر است و مانند اینها. ما باید به خودکفایی برسیم؛ در مواد حیاتی باید به خودکفایی برسیم. از مهندسان کشاورزی باید استفاده کنیم. ... این یک برنامه ریزی می خواهد؛ خیلی کار سختی هم نیست؛ یک فراخوان می خواهد، یک شناسایی می خواهد، یک برنامه ریزی می خواهد، یک تقسیم بندی می خواهد و این کارها را می توانید انجام بدهید که از اینها استفاده بشود».

وضعیت اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

جدول ۱. مقایسه اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با مصوبه سال ۱۳۹۵ (میلیون ریال)

شرح	قانون بودجه ۱۳۹۵	لایحه بودجه ۱۳۹۶	درصد رشد
هزینه‌ها	۲,۱۳۷,۶۲۸,۲۰۹	۲,۳۶۳,۷۴۰,۵۷۴	۱۰/۶
تملك‌دارایی‌های سرمایه‌ای	۵۷۴,۸۰۸,۹۹۰	۶۲۷,۰۹۹,۴۲۶	۹/۱
تملك‌دارایی‌های مالی	۲۳۱,۵۰۰,۰۰۰	۲۰۹,۱۵۰,۰۰۰	-۹/۷
جمع مصارف عمومی	۲,۹۴۳,۹۳۷,۱۹۹	۳,۱۹۹,۹۹۰,۰۰۰	۸/۷
از محل درآمدهای اختصاصی دولت	۴۱۰,۹۵۷,۹۴۶	۵۱۱,۲۴۶,۹۴۱	۲۴/۴
مصارف بودجه عمومی دولت	۳,۳۵۴,۸۹۵,۱۴۵	۳,۷۱۱,۲۳۶,۹۴۱	۱۰/۶
مصارف شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها	۶۸۲۸,۱۷۱,۸۶۳	۷,۵۶۵,۴۰۱,۶۳۶	۱۰/۸
جمع	۱۰,۱۸۳,۰۶۷,۰۰۸	۱۱,۲۷۶,۶۳۸,۵۷۷	۱۰/۷
کسر ارقام مشترک	۳۹۷,۵۳۷,۰۳۴	۴۲۷,۲۴۵,۶۴۳	۷/۵
مصارف بودجه کل کشور	۹,۷۸۵,۵۲۹,۹۷۴	۱۰,۸۴۹,۳۹۲,۹۳۴	۱۰/۹

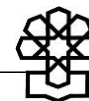
مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور.

جدول طراحی شده در خصوص مقایسه اعتبارات لایحه بودجه ۱۳۹۶ و قانون بودجه ۱۳۹۵ کل کشور، نشان دهنده میزان افزایش اعتبارات به ترتیب؛ در مورد هزینه‌ها ۱۰/۶ درصد، تملك دارایی‌های سرمایه‌ای ۹/۱ درصد، از محل درآمد اختصاصی دولت ۲۴/۴ درصد، مصارف شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و بانک‌ها به میزان ۱۰/۸ درصد و در مقابل، در خصوص میزان اعتبارات تملك دارایی‌های مالی ۹/۷ درصد کاهش در اعتبارات است.

بخش کشاورزی در ماده واحد لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

جدول ۲. بخش کشاورزی در ماده واحد لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

متن	بند	تبصره
وزارت نفت موظف است از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط معادل ریالی دو میلیون تن قیر تا سقف مبلغ پانزده هزار میلیارد (۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال را به ردیف درآمدی ۱۶۰۱۷۰ نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند. منابع حاصله از ردیف متفرقه شماره ۱۵۶-۵۳۰۰۰۰ جدول ۹ این قانون به‌ترتیب مبلغ دو هزار میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای مالچ‌پاشی (در اختیار وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور)) و سیده هزار میلیارد (۱۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال صرفاً برای خرید قیر به نسبت شصت و دو درصد (۶۲٪) در اختیار وزارت راه و شهرسازی جهت روکش آسفالت و آسفالت راه‌های روستایی و بیست درصد (۲۰٪) در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی جهت آسفالت معابر و بهسازی روستاها و انجام پروژه‌های مشارکتی با دهیاری‌ها و پانزده درصد (۱۵٪) در اختیار وزارت کشور (سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) جهت آسفالت معابر شهرهای با جمعیت زیر پنجاه هزار نفر و سه درصد (۳٪) جهت نوسازی مدارس در اختیار وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور) قرار می‌گیرد. وزارتخانه مذکور موظف است مبلغ واریزی به ردیف درآمدی فوق‌الذکر را در حساب‌های فی‌مابین خود و خزانه‌داری کل کشور اعمال و تسویه نماید.	«ه»	۱
به دولت اجازه داده می‌شود برای طرح‌های زیربنایی و توسعه‌ای با اولویت طرح‌های دانش‌بنیان، علوم و تحقیقات، کشاورزی، آب و خاک، زیست‌محیطی و فرهنگ و هنر، با رعایت سقف مقرر در بند «الف» این تبصره نسبت به اخذ یا تضمین تسهیلات مالی، بلاعوض یا اعتباری تا مبلغ پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار از دولت‌ها، مؤسسات مالی خارجی و بین‌المللی اقدام نماید.	«ب»	۳
به شرکت‌های وابسته و تابعه وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، ورزش و جوانان، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان‌های انرژی اتمی ایران و میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری اجازه داده می‌شود با رعایت قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶/۶/۳۰ و یا قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تا سقف یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای اجرای طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود با اولویت اجرای پروژه‌ها و طرح‌های میدانی نفت و گاز مشترک با همسایگان و مهار آب‌های مرزی، طرح‌های حمل‌ونقل به ویژه وسائط نقلیه برقی، مسکن و توسعه شهری، طرح‌های آبرسانی و تأمین آب، احداث و تکمیل طرح‌های آب شیرین‌کن، تکمیل شبه جمع‌آوری و انتقال فاضلاب، تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب، نیروگاه‌های برق با اولویت پروژه‌های با راندمان بالا مانند تولید همزمان برق و آب شیرین و برق و گرما (CHP) و برق و گرما و سرما (CCHP) شبکه‌های انتقال و توزیع برق، احداث و تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام ورزشی، تکمیل و تجهیز بیمارستان‌های نیمه‌تمام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تبدیل گاز به فرآورده‌های شیمیایی و همچنین مناطق محروم و کمتر توسعه یافته، اوراق مشارکت ریالی و یا صکوک اسلامی و با رعایت ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و برای طرح‌هایی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، با تضمین خود در خصوص اصل و سود، منتشر کنند.	«الف»	۵

متن	بند	تبصره
مبلغ سیزده هزار و پانصد میلیارد (۱۳,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت پرداخت سهم دولت و تقویت صندوق بیمه محصولات کشاورزی از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور.	«ه»	۱۳
کلیه بانک‌های کشور اعم از دولتی، غیردولتی و مؤسسات مالی و صندوق‌های حمایتی که به بخش کشاورزی تسهیلات پرداخت نموده‌اند، موظفند بازپرداخت وام‌های اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی که دچار خسارت خشکسالی یا سرمازدگی یا آفات و بیماری‌های همه‌گیر و یا حوادث غیرمترقبه و یا آتش‌سوزی غیرعمدی شده باشند را با تأیید کارگروهی متشکل از نمایندگان جهاد کشاورزی شهرستان، بانک مربوطه در شهرستان، صندوق بیمه کشاورزی شهرستان و فرمانداری شهرستان مشروط به تأمین بار مالی اضافی از محل اعتبارات ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور و اعتبارات پیش‌بینی نشده قانون بودجه به مدت سه سال امهال کنند.	«و»	۱۳

بندهای فوق‌الذکر در دیدگاه کلی مثبت قلمداد شده، ولی با توجه به اهمیت و جایگاه ویژه بخش کشاورزی در تأمین امنیت غذایی، استقلال کشور و ایجاد اشتغال مولد، که زمینه ساز تحقق اقتصاد مقاومتی است، انتظار می‌رود اعتبارات این بخش در متن لوایح بودجه سالیانه به نوعی هدفمند و همراه با شاخص‌های نظارت‌پذیر ارائه شود.

نکته حائز اهمیت در تبصره‌های مرتبط با بخش کشاورزی، تبصره «۱۳» بند «ه» در خصوص تقویت صندوق بیمه کشاورزی است. شایان ذکر است با توجه به تبصره «۶» ماده واحده قانون بیمه محصولات کشاورزی مصوب ۱۳۶۲ و مواد (۳۲) و (۳۳) اساسنامه کنونی صندوق بیمه کشاورزی حاکی از الزامات دولت مبنی بر پیش‌بینی اعتبارات لازم به منظور تأمین قسمتی از سهم حق بیمه کشاورز و جبران زیان‌های احتمالی بیمه و همچنین برابر مفاد ماده (۴۹) قانون رفع موانع تولید و ارتقاء نظام مالی کشور و به‌ویژه تبصره ذیل آن، مبنی بر پیش‌بینی «یارانه حق بیمه محصولات کشاورزی» و میزان آن «صددرد صد (۱۰۰٪) سهم خود متناسب با سهم پرداختی بیمه‌گذاران کشاورزی در سال قبل» و اختصاص «ردیف مستقل» جهت پرداخت به صندوق بیمه کشاورزی، توجه به موضوع مربوطه ضروری است.

فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

الف) وضعیت اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ برابر ۶۲۷,۰۹۹ میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۵ معادل ۵۷۴,۸۰۹ میلیارد ریال برابر با ۹/۱ درصد رشد را نشان می‌دهد.

جدول ۳. مقایسه اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای قانون سال ۱۳۹۵ و لایحه سال ۱۳۹۶

(میلیون ریال)

عنوان	قانون سال ۱۳۹۵	لایحه سال ۱۳۹۶	رشد لایحه ۱۳۹۶ به قانون ۱۳۹۵
جمع دستگاه‌های ملی	۲۸۶,۴۰۹,۰۰۰	۳۰۷,۹۰۹,۰۲۰	۷/۵
اعتبارات ردیف متفرقه	۲۱۸,۳۹۹,۹۹۰	۲۳۹,۱۹۰,۴۰۶	۹/۵
جمع دستگاه‌های اجرایی محلی در استان‌ها	۷۰,۰۰۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴/۳
جمع کل	۵۷۴,۸۰۸,۹۹۰	۶۲۷,۰۹۹,۴۲۶	۹/۱

مأخذ: همان.

اعتبار تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ برابر ۳۰۷,۹۰۹ میلیارد ریال است که به نسبت رقم مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۲۸۶,۴۰۹ میلیارد ریال معادل ۷/۵ درصد رشد و اعتبار تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ برابر ۸۰,۰۰۰ میلیارد ریال که به نسبت رقم مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ معادل ۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال معادل ۱۴/۳ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

ب) مقایسه فصل کشاورزی و منابع طبیعی با سایر فصول امور اقتصادی

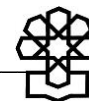
جدول ذیل سهم فصل کشاورزی و منابع طبیعی را در مقایسه با سایر فصول از کل اعتبارات (هزینه‌ای، تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای و جمع) نشان می‌دهد.

جدول ۴. میزان سهم‌بری اعتبارات هزینه‌ای فصول امور اقتصادی از کل

و درصد رشد آن در لایحه ۱۳۹۶ (میلیون ریال)

عنوان	قانون سال ۱۳۹۵	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۶	درصد رشد
کشاورزی و منابع طبیعی	۲۵,۴۷۵,۹۵۱	۲۸,۰۴۴,۲۲۸	۱۰/۱
منابع آب	۲,۰۵۶,۳۷۹	۲,۰۳۲,۴۰۰	-۱/۲
صنعت و معدن	۳,۱۳۳,۴۸۸	۳,۸۵۱,۰۰۱	۲۲/۹
بازرگانی	۹,۵۷۶,۴۱۷	۱۶,۴۹۰,۴۵۸	۷۲/۲
تعاون	۸۷۶,۲۱۳	۹۵۱,۳۰۹	۸/۶
انرژی	۱,۳۸۱,۲۶۰	۱,۴۵۳,۸۶۴	۵/۳
حمل‌ونقل	۵,۵۲۰,۷۸۰	۹,۵۳۳,۵۲۳	۷۲/۷
ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱,۴۱۹,۵۵۱	۱,۶۳۴,۵۲۷	۱۵/۱
فصل روابط کار	۲,۳۰۲,۹۴۶	۲,۶۹۱,۷۵۵	۱۶/۹
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۹,۸۸۰,۵۱۹	۱۰,۳۹۶,۰۴۷	۵/۲

مأخذ: همان.

اعتبارات هزینه‌های فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به میزان ۲۸,۰۴۴ میلیارد ریال است که در مقایسه با سال گذشته (۲۵,۴۷۶ میلیارد ریال) ۱۰/۱ درصد رشد مشاهده می‌شود.

ج) بررسی اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب فصل در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ اعتبارات تملک‌دارایی‌های فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به میزان ۴۷,۳۶۶ میلیارد ریال است که در مقایسه با سال گذشته (۲۱,۰۶۱ میلیارد ریال) رشد ۱۲۴/۹ درصدی مشاهده می‌شود.

جدول ۵. میزان سهم‌بری اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای فصول امور اقتصادی از کل و درصد رشد آن در لایحه ۱۳۹۶ (میلیون ریال)

عنوان	اعتبار قانون سال ۱۳۹۵	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۶	درصد رشد
کشاورزی و منابع طبیعی	۲۱,۰۶۱,۳۷۱	۴۷,۳۶۵,۸۹۲	۱۲۴/۹
منابع آب	۴۷,۰۱۷,۳۲۷	۴۹,۳۰۰,۵۶۴	۴/۹
صنعت و معدن	۸,۲۶۷,۹۸۵	۶,۳۲۲,۵۱۰	-۲۳/۵
بازرگانی	۹۸۷,۵۷۶	۷۷۰,۸۵۴	-۲۱/۹
تعاون	۰	۰	۰
انرژی	۲۰,۱۲۰,۷۳۳	۱۵,۶۹۹,۵۵۷	-۲۲
حمل‌ونقل	۸۲,۳۲۸,۹۵۸	۸۴,۸۸۳,۸۰۴	۳/۱
ارتباطات و فناوری اطلاعات	۲,۸۱۱,۶۸۱	۱,۹۰۵,۹۴۹	-۳۲/۲
فصل روابط کار	۰	۰	۰
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۱,۵۴۶,۶۷۲	۱,۷۲۲,۷۲۶	۱۱/۴

مأخذ: همان.

اعتبارات تملک‌دارایی‌های فصل منابع آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۵، رشد ۴/۹ درصدی را نشان می‌دهد. صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ معادل ۶,۳۲۳ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۵ که معادل ۸,۲۶۸ میلیارد ریال می‌باشد، کاهش ۲۳/۵ درصدی را نشان می‌دهد. این اعتبارات در خصوص فصل بازرگانی نیز نشانگر کاهش ۲۱/۹ درصدی است. در این راستا در فصل انرژی نیز کاهش رشد ۲۲ درصدی مشاهده می‌شود. اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای فصل حمل‌ونقل در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ معادل ۸۴,۸۸۴ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال گذشته که معادل ۸۲,۳۲۹ میلیارد ریال می‌باشد به میزان ۳/۱ درصد افزایش یافته است. اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نیز نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۵ کاهش ۳۲/۲ درصدی را نشان

می‌دهد. این اعتبارات در فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی در مقایسه با سال گذشته رشد ۱۱/۴ درصد را نشان می‌دهد.

جدول ۶: میزان سهم‌بری کل اعتبارات هزینه‌ای و تملک‌دارایی‌های سرمایه‌های فصول امور اقتصادی از بودجه عمومی دولت و درصد رشد آن در لایحه ۱۳۹۶ (میلیون ریال)

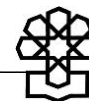
عنوان	اعتبار قانون سال ۱۳۹۵	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۶	درصد رشد
کشاورزی و منابع طبیعی	۴۶،۵۳۷،۳۲۲	۷۵،۴۱۰،۱۲۰	۶۲
منابع آب	۴۹،۰۷۳،۷۰۶	۵۱،۳۳۲،۹۶۴	۴/۶
صنعت و معدن	۱۱،۴۰۱،۴۷۳	۱۰،۱۷۳،۵۱۱	-۱۰/۸
بازرگانی	۱۰،۵۶۳،۹۹۳	۱۷،۲۶۱،۳۱۲	۶۳/۴
تعاون	۸۷۶،۲۱۳	۹۵۱،۳۰۹	۸/۶
انرژی	۲۱،۵۰۱،۹۹۳	۱۷،۱۵۳،۴۲۱	-۲۰/۲
حمل و نقل	۸۷،۸۴۹،۷۳۸	۹۴،۴۱۷،۳۲۷	۷/۵
ارتباطات و فناوری اطلاعات	۴،۲۳۱،۲۳۲	۳،۵۴۰،۴۷۶	-۱۶/۳
فصل روابط کار	۲،۳۰۲،۹۴۶	۲،۶۹۱،۷۵۵	۱۶/۹
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۱۱،۴۲۷،۱۹۱	۱۲،۱۱۸،۷۷۳	۶/۱

مأخذ: همان.

جدول ۷: مقایسه اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌های برنامه‌های فصول مرتبط با بخش کشاورزی در سال ۱۳۹۵ و لایحه سال ۱۳۹۶ (میلیون ریال)

عنوان برنامه	اعتبار مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۵	اعتبار مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶	درصد رشد
فصل حمل و نقل			
برنامه توسعه حمل و نقل دریایی	۴۱۵،۱۰۰	۳۹۱،۹۰۰	-۵/۶
فصل صنعت و معدن			
برنامه ایجاد و توسعه صنایع، معادن و زیرساخت‌های صنعتی و معدنی	۶،۹۰۱،۵۳۴	۵،۲۰۳،۰۹۳	-۲۴/۶
فصل بازرگانی			
برنامه تنظیم بازار داخلی	۸۱۴،۹۴۷	۶۷۰،۶۳۳	-۱۷/۷
فصل منابع آب			
برنامه عرضه آب	۲۲،۴۴۸،۲۵۳	۲۳،۶۱۵،۴۴۴	۵/۲
فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی			
برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱،۴۱۰،۰۰۰	۱،۷۲۲،۷۲۶	۲۲/۲

مأخذ: همان.

د) بررسی اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای بخش کشاورزی برحسب برنامه

مقایسه اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب برنامه در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ در جدول آورده شده است.

جدول ۸. مقایسه اعتبارات تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای ملی وزارت جهاد کشاورزی در لایحه بودجه

(میلیون ریال)

سال ۱۳۹۶ با قانون بودجه سال ۱۳۹۵

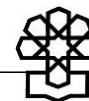
برنامه	اعتبار قانون بودجه سال ۱۳۹۵	اعتبار لایحه سال ۱۳۹۶	درصد رشد اعتبار
برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک	۲,۳۰۹,۰۰۰	۵,۱۰۱,۰۰۰	۱۲۰/۹
برنامه احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌های کشور	۱,۵۹۱,۰۰۰	۲,۲۴۱,۰۰۰	۴۰/۹
برنامه احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراتع کشور	۱۰۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	-۳۰
برنامه ترویج و توانمندسازی جوامع محلی و بهره‌برداران ^(۱)	۷۸,۰۰۰	۶۱۱,۴۹۷	۶۸۴
برنامه ارتقای سطح پوشش حفاظتی و صیانت از ذخایر و منابع آبی	۱۸۹,۰۰۰	۱۹۳,۰۰۰	۲/۱
برنامه ارتقای ضریب مکانیزاسیون کشاورزی	۲۰۰,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	-۳۵
برنامه افزایش تولید آبیان پرورشی	۷۶,۰۰۰	۷۶,۰۰۰	۰
برنامه افزایش تولید محصولات باغی	۱,۴۹۰,۴۹۸	۱,۳۶۷,۰۰۰	-۳۱/۳
برنامه افزایش تولید محصولات دام و طیور	۳۲۵,۰۰۰	۲۲۰,۰۰۰	-۳۲/۳
برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی	۳,۹۶۷,۰۰۲	۲۶,۰۰۸,۰۰۲	۵۵۵/۶
برنامه پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های دام، طیور و آبیان	۱۵۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	-۶/۷
برنامه تکثیر و بازسازی ذخایر آبیان	۹۶,۰۰۰	۹۶,۰۰۰	۰
برنامه به‌روزرسانی نقشه‌ها، داده‌ها و معیارهای فنی منابع طبیعی ^(۲)	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۰
برنامه تولید نهاده‌ها و عوامل تولید	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۰
برنامه حفظ و حمایت از ذخایر ژنتیکی دام و طیور	۷۵,۰۰۰	۶۶,۰۰۰	-۱۲
برنامه ساماندهی مالکیت اراضی ملی	۸۳۰,۰۰۰	۷۷۰,۰۰۰	-۷/۲
برنامه ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی کشاورزی	۷۸۰,۰۰۰	۴۲۰,۰۰۰	-۴۶/۲
برنامه کنترل و مبارزه با آفات و بیماری‌های گیاهی و علف‌های هرز	۲۸۲,۰۰۰	۲۸۲,۰۰۰	۰
برنامه تثبیت شن‌های روان و مقابله با بیابان‌زایی ^(۳)	۶۸۵,۰۰۰	۱,۸۹۸,۰۰۰	۱۷۷/۱
برنامه نظارت بردارو، درمان و تشخیص بیماری‌ها	۱۷۴,۱۸۷	۱۸۰,۰۰۰	۳/۳
برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۲۸۲,۵۰۰	۱۹۶,۵۰۰	-۳۰/۴
برنامه توسعه و توانمندسازی تعاونی‌ها و تشکلهای ^(۴)	-	۲۶,۳۱۹	۰
جمع کل	۱۴,۲۲۰,۱۸۷	۴۰,۱۳۲,۳۱۸	۱۸۲/۲

مأخذ: همان.

- (۱) ردیف مذکور، در لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۵ با عنوان «برنامه ارائه خدمات ترویجی» مطرح شده است.
- (۲) ردیف مذکور، در لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۵ با عنوان «برنامه تهیه و تدوین ضوابط و معیارهای فنی» مطرح شده است.
- (۳) ردیف مذکور، در لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۵ با عنوان «برنامه مقابله با بیابان‌زایی و تثبیت شن‌های روان» مطرح شده است.
- (۴) ردیف مذکور به عنوان برنامه‌ای جدید در لایحه فعلی مطرح شده است.

از مجموع برنامه‌های مرتبط با بخش کشاورزی، اکثر برنامه‌ها دارای رشد بوده که از آن جمله برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک، برنامه احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌های کشور، برنامه ترویج و توانمندسازی جوامع محلی و بهره‌برداران، برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی و برنامه تثبیت شن‌های روان و مقابله با بیابان‌زایی در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی با افزایش اعتبارات مواجه هستند که در این بین برنامه‌های ترویج و توانمندسازی جوامع محلی و بهره‌برداران با ۶۸۴ درصد، برنامه بهبود بهره‌وری آب در عرصه کشاورزی با حدود ۵۵۵ درصد و برنامه تثبیت شن‌های روان و مقابله با بیابان‌زایی با حدود ۱۷۱ درصد از رشد چشمگیری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ برخوردار هستند. از طرفی دیگر، برنامه احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراتع کشور، برنامه ارتقای ضریب مکانیزاسیون کشاورزی، برنامه افزایش تولید محصولات باغی، برنامه افزایش تولید محصولات دام و طیور، برنامه پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های دام، طیور و آبزیان، برنامه حفظ و حمایت از ذخایر ژنتیکی دام و طیور، برنامه ساماندهی مالکیت اراضی ملی، برنامه ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی کشاورزی و برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با کاهش اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی مواجه هستند.

شایان ذکر است برخی برنامه‌های مرتبط با وزارت جهاد کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، بدون توجه به قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی (مصوب ۱۳۹۲)، که در خصوص واگذاری برخی برنامه‌ها از وزارت صنعت، معدن و تجارت به وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد، ذیل فصل صنعت و معدن و فصل بازرگانی قید شده که باید طبق قانون فوق‌الذکر ذیل فصل کشاورزی و منابع طبیعی آورده شود.

جدول ۹. بررسی اعتبارات برنامه‌های مرتبط با بخش کشاورزی در فصول دیگر (میلیون ریال)

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع
فصل صنعت و معدن				
۱۳۰۴۰	برنامه تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی	۱۷۴,۱۶۴	.	۱۷۴,۱۶۴
	برنامه هماهنگی روابط اقتصادی خارجی	۲۰,۴۲۷	.	۲۰,۴۲۷
فصل بازرگانی				
۱۳۰۵۰	برنامه تسهیل تجاری و ارتقای سطح تجارت الکترونیکی	۱۵,۱۱۴	.	۱۵,۱۱۴
	برنامه توسعه صادرات غیرنفتی	۲۸۶,۶۲۵	.	۲۸۶,۶۲۵
	برنامه مدیریت خرید محصولات اساسی کشاورزی	۶۵۳,۱۴۲	.	۶۵۳,۱۴۲
	برنامه راهبری تنظیم بازار داخلی	۱,۲۰۸,۸۵۹	.	۱,۲۰۸,۸۵۹
	برنامه ساماندهی، تولید و بازاریابی برگ سبز چای	۵۱,۵۶۰	.	۵۱,۵۶۰
	برنامه بازاریابی چای داخلی	۱۹,۸۳۱	.	۱۹,۸۳۱
	برنامه حمایت از صندوق‌های توسعه‌ای	۶۱,۰۰۰	.	۶۱,۰۰۰
	برنامه راهبری حوزه تجارت	۳۸,۵۲۲	.	۳۸,۵۲۲
	برنامه تنظیم بازار داخلی	.	۶۷۰,۶۳۳	۶۷۰,۶۳۳

ه) بررسی اعتبارات ردیف‌های متفرقه وزارت جهاد کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ (۱۲۴,۲۴۰ میلیارد ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۵ که معادل ۸۸,۰۱۱ میلیارد ریال می‌باشد از افزایشی در حدود ۴۱/۲ درصد برخوردار است.

جدول ۱۰. مقایسه اعتبارات ردیف‌های متفرقه فصل کشاورزی مصوب سال ۱۳۹۵ و لایحه سال ۱۳۹۶

(میلیون ریال)

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان ردیف متفرقه	قانون بودجه سال ۱۳۹۵			لایحه بودجه سال ۱۳۹۶			درصد رشد اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به قانون بودجه سال ۱۳۹۵
			هزینه	تملك	جمع	هزینه	تملك	جمع	
۵۲۰...		اعتبارات یارانه‌ها	۷۵,۸۰۰,۰۰۰	.	۷۵,۸۰۰,۰۰۰	۱۱۰,۸۰۰,۰۰۰	.	۱۱۰,۸۰۰,۰۰۰	
۱	۱-۵۲۰۰۰۰	یارانه نقدی نان	۲۳,۰۰۰,۰۰۰	.	۲۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۳,۰۰۰,۰۰۰	.	۲۳,۰۰۰,۰۰۰	
۲	۲-۵۲۰۰۰۰	پرداخت یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی	۶,۵۰۰,۰۰۰	.	۶,۵۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	.	۴,۵۰۰,۰۰۰	
۳	۴-۵۲۰۰۰۰	پرداخت ضرر و زیان و یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی و یارانه اصل و سود جریمه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد و سایر یارانه‌ها و سایر بدهی‌ها و تعهدات	۱,۰۰۰,۰۰۰	.	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	.	۱,۰۰۰,۰۰۰	
۴	۱۷-۵۲۰۰۰۰	افزایش سرمایه صندوق‌های غیردولتی حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی	۳۰۰,۰۰۰	.	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	.	۳۰۰,۰۰۰	
۵	۱۹-۵۲۰۰۰۰	یارانه نان	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	.	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۸۲,۰۰۰,۰۰۰	.	۸۲,۰۰۰,۰۰۰	
۵۳۰...		اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه	۶,۰۱۷,۰۲۶	۲,۳۵۸,۰۵۰	۸,۳۷۵,۳۱۰	۶,۳۶۱,۵۰۰	۲,۱۰۷,۲۰۰	۸,۴۶۸,۷۰۰	
۶	۹-۵۳۰۰۰۰	وزارت جهاد کشاورزی - سرمایه اولیه صندوق‌های حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی	۵۵۰,۰۰۰	.	۵۵۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	.	۳۵۰,۰۰۰	
۷	۲۵-۵۳۰۰۰۰	اعتبار موضوع ماده (۵) قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و هزینه‌های سنددار کردن اراضی کشاورزی ^(۱)	۴۳۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۹۳۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۲۸۰,۰۰۰	۵۳۰,۰۰۰	
۸	۳۲-۵۳۰۰۰۰	اعتبار مربوط به اخذ مابه‌التفاوت از کالاهای وارداتی موضوع بند «۱» ماده (۱۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت	۱,۹۰۰,۰۰۰	.	۱,۹۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	.	۳,۰۰۰,۰۰۰	
۹	۳۸-۵۳۰۰۰۰	سازمان شیلات ایران - اعتبارات موضوع جرائم و فروش صیdaleآت و ادوات صیادی	۸,۱۰۰	.	۸,۱۰۰	۱۰,۰۰۰	.	۱۰,۰۰۰	
۱۰	۳۹-۵۳۰۰۰۰	سازمان شیلات ایران - ایفای تعهدات موضوع تبصره «۳» ماده واحده قانون سازمان	۱۴۵,۸۰۰	.	۱۴۵,۸۰۰	۱۲۵,۰۰۰	.	۱۲۵,۰۰۰	
۱۱	۵۲-۵۳۰۰۰۰	اعتبار موضوع ماده (۱۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (به نسبت ۹۴ درصد سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور و ۶ درصد سازمان امور اراضی)	۳۰۰,۰۰۰	۹۲۴,۰۰۰	۱,۲۲۴,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	
۱۲	۵۳۰۰۰۰-۶۸	اعتبارات موضوع ماده (۵) قانون نظارت شرعی بر ذبح و صید	۵۰,۰۰۰	.	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	.	۵۰,۰۰۰	

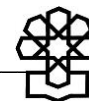

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان ردیف متفرقه	قانون بودجه سال ۱۳۹۵			لایحه بودجه سال ۱۳۹۶			درصد رشد اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به قانون بودجه سال ۱۳۹۵
			هزینه	تملك	جمع	هزینه	تملك	جمع	
۱۳	۵۳۰۰۰۰-۷۴	سازمان جنگل‌ها و مراتع آبخیزداری کشور - احیا و بازسازی عرصه منابع طبیعی ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون معادن	۳۸,۸۸۰	۱۹۴,۴۰۰	۲۳۳,۲۸۰	۳۳,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۸۳,۰۰۰	۱۵/۱ - ۲۲/۸ - ۲۱/۶
۱۴	۵۳۰۰۰۰-۷۸	سازمان دامپزشکی کشور - موضوع درآمد ماده (۱۴) قانون سازمان دامپزشکی	۴۷۲,۵۰۰	۰	۴۷۲,۵۰۰	۵۵۰,۰۰۰	۰	۵۵۰,۰۰۰	۱۶/۴ ۰ ۱۶/۴
۱۵	۵۳۰۰۰۰-۷۹	کنترل واردات دام زنده و گوشت و اپیدمی‌های دامی و اجرای ماده (۱۷) قانون نظام جامع دامپروری کشور و جزء «ب» ماده (۱۴) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (۷۰ درصد سهم سازمان دامپزشکی و ۳۰ درصد سهم مؤسسه تحقیقات علوم دامی)	۱۶۲,۰۰۰	۳۲,۴۰۰	۱۹۴,۴۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۱۱۲,۰۰۰	-۳۸/۳ - ۶۲/۹ - ۴۲/۴
۱۶	۵۳۰۰۰۰-۹۰	اعتبارات موضوع افزایش قیمت نو شابه‌های گازدار قندی تولید داخل و وارداتی (۵۰ درصد سهم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهت پیشگیری و درمان بیماران دیابتی، قلبی و عروقی، ۳۰ درصد سهم وزارت ورزش و جوانان برای توسعه ورزش همگانی روستایی و ۲۰ درصد سهم سازمان دامپزشکی برای مقابله با بیماری‌های مشترک انسان و دام)	۵۸,۳۲۰	۰	۵۸,۳۲۰	۴۵,۰۰۰	۰	۴۵,۰۰۰	-۲۲/۸ ۰ -۲۲/۸
۱۷	۵۳۰۰۰۰-۹۴	سازمان شیلات ایران - مرمت و نگهداری مراکز بازسازی ذخایر آبزیان و بنادر صیادی	۲۵,۲۰۰	۲۰,۲۵۰	۴۵,۴۵۰	۳۰,۰۰۰	۱۰,۵۰۰	۴۰,۵۰۰	-۱۰/۹ - ۴۸/۱ ۱۹/۱
۱۸	۵۳۰۰۰۰-۱۰۰	وزارت جهاد کشاورزی - هزینه واحدهای تولیدی و خدماتی استانی	۱۲,۹۶۰	۰	۱۲,۹۶۰	۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	-۲۲/۸ ۰ -۲۲/۸
۱۹	۵۳۰۰۰۰-۱۲۸	سازمان حفظ نباتات - موضوع درآمد حاصل از اخذ عوارض از واردات میوه و سبزیجات و سموم کشاورزی	۸۱,۰۰۰	۱۶۲,۰۰۰	۲۴۳,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۱۴۵,۰۰۰	-۴۰/۳ - ۵۳/۷ - ۱۳/۶
۲۰	۵۳۰۰۰۰-۱۳۵	اعتبارات موضوع عوارض واردات داروهای دامی و واکسن‌های طیور	۱۵۷,۵۰۰	۰	۱۵۷,۵۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۰	۱۲۰,۰۰۰	-۲۳/۸ ۰ -۲۳/۸
۲۱	۵۳۰۰۰۰-۱۴۳	اجرای سیاست‌های حمایتی توسعه کشت دانه‌های روغنی و چغندر تأمین سرمایه (سهم دولت) صندوق غیردولتی دانه‌های روغنی ^(۲)	۱,۶۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۲,۱۰۰,۰۰۰	۵ ۱۲۵ -۲۵
۲۲	۵۳۰۰۰۰-۱۴۴	سازمان امور اراضی - اعتبارات موضوع ماده (۵۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور	۲۵,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۸,۵۰۰	۷۹,۷۰۰	۹۸,۲۰۰	-۳۴/۵ - ۳۶/۲ - ۲۶
اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت)			۲,۴۰۲,۰۰۰	۱,۷۳۳,۰۰۰	۴,۱۳۵,۰۰۰	۲,۶۲۰,۰۰۰	۲,۶۵۰,۰۰۰	۵,۲۷۰,۰۰۰	۲۷/۵ ۵۲/۹ ۹/۱
۲۳	۵۵۰۰۰۰-۸	وزارت جهاد کشاورزی - سیاستگذاری، تحقیق، پژوهش و فعالیت‌های اصلاح نژادی مرغ لاین	۴۵,۰۰۰	۰	۴۵,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	۰	۴۵,۰۰۰	۰ ۰ ۰
۲۴	۵۵۰۰۰۰-۴۱	صندوق بیمه محصولات کشاورزی - پرداخت سهم دولت در پوشش بیمه محصولات کشاورزی	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶۴۰,۰۰۰	۰	۶۴۰,۰۰۰	-۳۶ ۰ -۳۶

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان ردیف متفرقه	قانون بودجه سال ۱۳۹۵			لایحه بودجه سال ۱۳۹۶			درصد رشد اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به قانون بودجه سال ۱۳۹۵
			هزینه	تملک	جمع	هزینه	تملک	جمع	
۲۵	۵۵۰۰۰۰-۵۶	مطالعه توسعه سواحل جنوبی کشور از طریق شورورزی	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	۷۵,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۰
۲۶	۵۵۰۰۰۰-۵۹	ارتقای ضریب خوداتکایی در تولید محصولات راهبردی کشاورزی	۱۵۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۳۲۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۴۷۰,۰۰۰	۱۱۳/۳
۲۷	۵۵۰۰۰۰-۶۳	ساماندهی تولید، فرآوری، تجارت، تبلیغ و خرید تضمینی چای کشور	۱,۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	۱,۲۲۵,۰۰۰	-۱۶/۷
۲۸	۵۵۰۰۰۰-۷۰	پرورش ماهی در قفس	۷,۰۰۰	۱۳۳,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	۱۵,۶۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۱۵,۶۰۰	۱۲۲/۹
۲۹	۵۵۰۰۰۰-۷۵	توسعه کشت دانه‌های روغنی	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	-۵۰
۳۰	۵۵۰۰۰۰-۱۰۵	وزارت جهاد کشاورزی- تقویت اعتبارات طرح‌های آب و خاک و شبکه‌های فرعی ^(۳)	-	-	-	۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	-
۳۱	۵۵۰۰۰۰-۱۲۱	سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور- هزینه‌های اطفای حریق جنگل‌ها و مراتع ^(۴)	-	-	-	۱۰۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	-
جمع کل			۸۳,۹۱۹,۵۶۰	۴,۰۹۱,۰۵۰	۸۸,۰۱۰,۶۱۰	۱۱۹,۴۸۲,۴۰۰	۴,۷۵۷,۲۰۰	۱۲۴,۲۳۹,۶۰۰	۴۲/۴

مأخذ: همان.

- (۱) ردیف مذکور، در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ با عنوان «سازمان امور اراضی- هزینه‌های حفاظت از اراضی کشاورزی» مطرح شده است.
- (۲) در قانون بودجه سال ۱۳۹۵، ردیف مذکور، تنها به دانه‌های روغنی اشاره کرده در حالی که در لایحه فعلی، چغندر قند هم لحاظ گردیده است.
- (۳) ردیف مذکور به عنوان ردیف جدید در لایحه فعلی مطرح شده است.
- (۴) ردیف مذکور به عنوان ردیف جدید در لایحه فعلی مطرح شده است.

اعتبارات یارانه‌ای مرتبط با بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ در مقایسه با اعتبار آن در بودجه سال گذشته افزایش ۴۶/۲ درصدی، درخصوص اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه افزایش ۱/۱ درصدی و درخصوص اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت) افزایش ۲۷/۵ درصدی مشاهده می‌شود. از جمله موارد منفی اعتبارات متفرقه بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، کاهش اعتباری ردیف‌هایی چون:

- پرداخت یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی،

- یارانه نان،

- وزارت جهاد کشاورزی - سرمایه اولیه صندوق‌های حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی،

- اعتبار موضوع ماده (۵) قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و هزینه‌های سنددار

کردن اراضی کشاورزی،

- اعتبار مربوط به اخذ مابه‌التفاوت از کالاهای وارداتی موضوع بند «۱» ماده (۱۳) قانون الحاق

موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت،

- سازمان شیلات ایران - ایفای تعهدات موضوع تبصره «۳» ماده واحده قانون سازمان،

- اعتبار موضوع ماده (۱۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (به نسبت ۹۴

درصد سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور و ۶ درصد سازمان امور اراضی)،

- سازمان جنگل‌ها و مراتع آبخیزداری کشور - احیا و بازسازی عرصه منابع طبیعی ماده (۱۷) قانون

اصلاح قانون معادن،

- کنترل واردات دام زنده و گوشت و اپیدمی‌های دامی و اجرای ماده (۱۷) قانون نظام جامع

دامپروری کشور و جزء «ب» ماده (۱۴) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (۷۰

درصد سهم سازمان دامپزشکی و ۳۰ درصد سهم مؤسسه تحقیقات علوم دامی)،

- اعتبارات موضوع افزایش قیمت نوسابه‌های گازدار قندی تولید داخل و وارداتی (۵۰ درصد سهم

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهت پیشگیری و درمان بیماران دیابتی، قلبی و عروقی، ۳۰

درصد سهم وزارت ورزش و جوانان برای توسعه ورزش همگانی روستایی و ۲۰ درصد سهم سازمان

دامپزشکی برای مقابله با بیماری‌های مشترک انسان و دام)،

- سازمان شیلات ایران - مرمت و نگهداری مراکز بازسازی ذخایر آبزیان و بنادر صیادی،

- وزارت جهاد کشاورزی - هزینه واحدهای تولیدی و خدماتی استانی،

- سازمان حفظ نباتات - موضوع درآمد حاصل از اخذ عوارض از واردات میوه و سبزیجات و سموم کشاورزی.

- اعتبارات موضوع عوارض واردات داروهای دامی و واکسن‌های طیور،

- سازمان امور اراضی - اعتبارات موضوع ماده (۵۴) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام

مالی کشور،

- صندوق بیمه محصولات کشاورزی - پرداخت سهم دولت در پوشش بیمه محصولات کشاورزی،
- مطالعه توسعه سواحل جنوبی کشور از طریق شوروری،
- ساماندهی تولید، فرآوری، تجارت، تبلیغ و خرید تضمینی چای کشور.
- در اعتبارات ردیف‌های متفرقه فصل کشاورزی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، همانند سال‌های گذشته، حمایت‌های لازم درخصوص پرداخت ضرر و زیان و یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی و یارانه اصل و سود جریمه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد و سایر یارانه‌ها و سایر بدهی‌ها و تعهدات، در راستای اجرای قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی، با اقدام خریدهای تضمینی لازم بخش کشاورزی، به درستی دیده نشده است.
- همچنین موارد مثبت اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ عبارتند از افزایش:
- یارانه نان،
- اعتبار مربوط به اخذ مابه‌التفاوت از کالاهای وارداتی موضوع بند «۱» ماده (۱۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت،
- سازمان شیلات ایران - اعتبارات موضوع جرائم و فروش صیدآلات و ادوات صیادی،
- سازمان دامپزشکی کشور - موضوع درآمد ماده (۱۴) قانون سازمان دامپزشکی،
- اجرای سیاست‌های حمایتی توسعه کشت دانه‌های روغنی و چغندر تأمین سرمایه (سهم دولت) صندوق غیردولتی دانه‌های روغنی،
- ارتقای ضریب خودتکایی در تولید محصولات راهبردی کشاورزی،
- پرورش ماهی در قفس.

و) بررسی اعتبارات وزارت جهاد کشاورزی، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های تابعه در لایحه

بودجه سال ۱۳۹۶

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با اعتبار ۷۷,۰۳۴ میلیارد ریال پیش‌بینی شده که نسبت به اعتبار مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۳۲,۶۴۲ میلیارد ریال رشدی معادل ۱۳۶ درصد را نشان می‌دهد. اعتبارات هزینه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با اعتبار ۲۱,۰۸۸ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده که نسبت به اعتبار مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۱۹,۱۲۵ میلیارد ریال رشدی معادل ۱۰/۳ درصد را نشان می‌دهد.

جدول ۱۱. مقایسه اعتبارات هزینه‌ای و تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت جهاد کشاورزی سازمان‌ها،

مؤسسات و شرکت‌های تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و بودجه مصوب سال ۱۳۹۵^(۱) (میلیون ریال)

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان فصل/برنامه/طرح	اعتبارات هزینه‌ای در قانون بودجه سال ۱۳۹۵	اعتبارات هزینه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶	درصد رشد	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قانون بودجه سال ۱۳۹۵	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶	درصد رشد
۱		مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی جهاد کشاورزی	۱۸۹,۰۹۲	۲۱۱,۸۳۰	۱۲	۳۷,۴۱۳	۳۷,۴۱۳	۰
۲	سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی	جمع کل سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی	۵,۷۷۷,۳۳۷	۶,۴۱۲,۶۲۵	۱۱	۹,۰۶۰,۲۵۰	۱,۰۱۷۹,۲۵۰	۳۰/۱
		سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی	۳,۹۷۳,۴۰۸	۴,۳۴۹,۲۱۵	۹/۵	۵,۶۸۰,۳۰۰	۷۲۴,۰۰۰	۲۷/۴
		مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	۲۸۱,۶۳۶	۲۷۰,۰۸۳	-۴/۱	۲۲۰,۰۰۰	۳۳۰,۰۰۰	۵۰
		مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی	۲۲۶,۲۳۵	۲۵۴,۸۱۸	۱۲/۶	۰	۱۵۰,۰۰۰	-
		مؤسسه تحقیقات برنج کشور ^(۳)	-	۵۰,۰۰۰	-	-	۲۰,۰۰۰	-
		مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور	۳۸۹,۱۶۸	۴۵۵,۳۷۷	۱۷	۱,۰۳۰,۳۰۰	۱۲۳,۰۰۰	۱۹/۱
		مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال	۸۱,۹۰۲	۱۰۴,۸۳۳	۲۸	۱۲۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۲۵
		مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر و نهال	۱۷۵,۶۲۷	۲۱۳,۱۲۰	۲۱/۳	۳۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۳۳/۳
		مؤسسه تحقیقات علوم دامی	۱۰۵,۵۲۷	۱۲۵,۸۹۳	۱۹/۳	۲۱,۴۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۶/۸
		مؤسسه تحقیقات گیاه‌پزشکی	۱۵۷,۷۳۱	۱۸۵,۱۱۸	۱۷/۴	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۰
		مؤسسه تحقیقات خاک و آب	۱۲۰,۴۷۸	۱۲۱,۷۵۴	۱/۱	۴۰۰	۲۰,۰۰۰	۴۰۰
		مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی	۵۳,۱۳۶	۶۳,۸۶۵	۲۰/۲	۳,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۲۳۳/۳
		پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری	۸۰,۶۸۶	۹۶,۱۶۹	۱۹/۲	۰	۲۰,۰۰۰	۰
		پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی	۱۳۱,۸۰۳	۱۶۷,۳۸۰	۲۷	۱۰۲,۲۵۰	۱۱۲,۲۵۰	۹/۸
۳		سازمان دامپزشکی کشور	۱,۰۶۱,۴۴۶	۱,۰۲۸,۸۹۸	۶/۴	۳۳۴,۱۸۷	۳۳۰,۰۰۰	-۱/۳
۴		مؤسسه رازی	۴۰۹,۹۵۴	۴۵۸,۲۷۱	۱۱/۸	۱۷۵,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	-۲۵/۷
۵		سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور	۴۲۳,۴۰۱	۴۹۵,۷۶۹	۱۷/۱	۵,۵۶۰,۰۰۰	۱۰,۰۱۱۰,۰۰۰	۸۱/۸
۶	وزارت جهاد کشاورزی	جمع وزارت جهاد کشاورزی	۲,۰۱۷۴,۱۸۸	۲,۳۲۷,۵۷۲	۷/۱	۱۱,۵۵۸,۶۸۸	۳۱,۵۶۷,۲۳۲	۱۶۶/۲
		وزارت جهاد کشاورزی ^(۳)	۱,۰۳۸۴,۰۰۵	۱,۰۵۳۴,۶۱۶	۱۰/۹	۹,۷۱۴,۶۸۶	۲۹,۹۴۴,۴۹۸	۲۰۸/۲
		سازمان امور عشایری	۹۳,۱۹۸	۷۱,۵۴۷	-۲۳/۲	۸۸۰,۰۰۰	۷۵۸,۰۰۰	-۱۳/۹
		مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی	۱۰۵,۶۴۹	۱۱۷,۱۳۶	۱۰/۹	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	۰
		سازمان حفظ نباتات کشور	۹۳,۹۸۳	۱۳۸,۹۸۳	۴۷/۹	۲۲۸,۰۰۰	۲۸۲,۰۰۰	۲۳/۷
		سازمان چای کشور	۶۴,۷۴۸	۷۹,۳۲۴	۲۲/۵	۴,۵۰۰	۳,۱۱۸	-۳۰/۷
		مؤسسه جهاد نصر	۰	۰	۰	۲	۲	۰
		سازمان امور اراضی کشور	۲۲۷,۲۵۸	۱۶۵,۹۶۶	-۲۷	۹۵۲,۰۰۰	۵۲۰,۰۰۰	-۴۵/۴
		شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور	۰	۰	۰	۵,۰۰۰	۳,۷۴۲	-۲۵/۲

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان فصل/برنامه/طرح	اعتبارات هزینه‌ای در قانون بودجه سال ۱۳۹۵	اعتبارات هزینه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶	درصد رشد	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قانون بودجه سال ۱۳۹۵	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶	درصد رشد
		شرکت مادر تخصصی خدمات کشاورزی	۲۰۵,۳۴۷	۲۲۰,۰۰۰	۷/۱	.	.	.
		شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران	.	.	.	۷۳,۰۰۰	۵۴,۳۷۲	-۲۵/۵
۷		سازمان شیلات ایران	۱۸۳,۲۴۲	۲۲۴,۳۴۵	۲۲/۴	۷۸۰,۶۰۰	۷۶۶,۹۰۰	-۱/۸
۸		سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران	۹۵۵,۲۷۶	۱,۰۸۸,۵۷۱	۱۴	۲۲۵,۰۰۰	۱۶۶,۶۴۵	-۲۵/۹
		جمع کل	۱۹,۱۲۵,۴۶۱	۲۱,۰۸۸,۰۷۸	۱۰/۳	۳۲,۶۴۲,۰۷۶	۷۷,۰۳۳,۹۲۲	۱۳۶

مأخذ: همان.

(۱) در جدول شماره ۱۰ ردیف‌هایی که فقط شامل اعتبارات هزینه‌ای و فاقد اعتبارات تملکی بوده اند، لحاظ نشده‌اند.
(۲) جدید.

(۳) ردیف مذکور شامل جمع ردیف‌های وزارت جهاد کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی-نهاد نمایندگی ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی-هزینه‌های نمایندگی سازمان خواروبار کشاورزی ملل متحد(فائو)، وزارت جهاد کشاورزی-مرکز نوغانداری می باشد که هر کدام دارای اعتبار هزینه‌ای بوده ولی فقط ردیف وزارت جهاد کشاورزی دارای اعتبار تملکی می باشد.

ز) بررسی اعتبارات موضوع اجرای بند «۸-۲» سیاست‌های کلی علم و فناوری، ابلاغی مقام

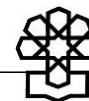
معظم رهبری در خصوص امر پژوهش

با توجه به سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در جهت افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر م صرف بهینه منابع و ارتقای بهره‌وری، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور همانند سال گذشته جدولی طراحی گردیده که به منظور پیشتازی در عرصه‌های علم و فناوری، اعتباراتی به شرح مندرج در آن به دستگاه‌های پژوهشی و فناوری (جدول ۷ لایحه) اضافه خواهد شد.

جدول ۱۲. اعتبارات موضوع اجرای بند «۸-۲» سیاست‌های کلی علم و فناوری، ابلاغی

مقام معظم رهبری مرتبط با بخش کشاورزی (میلیون ریال)

ردیف	عنوان	هزینه ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع
۱-۱۱۳۶۲۰	مرکز تحقیقات گیاهان دارویی	۲۶۰۰۰	۱۰۰۰۰	۳۶۰۰۰
۱-۱۳۴۰۰۳	سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی	۲۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰
۲-۱۳۴۰۰۳	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع-هزینه‌های نگهداری باغ‌های گیاه‌شناسی	۱۸۰۰۰	۵۰۰۰	۲۳۰۰۰
۴-۱۳۴۰۰۳	مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور	۹۲۰۰۰	۳۲۰۰۰	۱۲۴۰۰۰
۵-۱۳۴۰۰۳	مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور	۱۵۰۰۰۰	۳۲۰۰۰	۱۸۲۰۰۰
۶-۱۳۴۰۰۳	مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال	۲۶۰۰۰	۲۰۰۰۰	۴۶۰۰۰
۷-۱۳۴۰۰۳	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	۱۲۲۰۰۰	۱۵۰۰۰	۱۳۷۰۰۰

ردیف	عنوان	هزینه ای	تملك دارایی های سرمایه ای	جمع
۱۳۴۰۰۳-۸	مؤسسه تحقیقات علوم دامی	۱۰۰۰۰	۱۵۰۰۰	۲۵۰۰۰
۱۳۴۰۰۳-۹	مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی	۵۵۰۰۰	۲۵۰۰۰	۸۰۰۰۰
۱۳۴۰۰۳-۱۰	مؤسسه تحقیقات خاک و آب	۳۰۰۰۰	۴۶۰۰۰	۷۶۰۰۰
۱۳۴۰۰۳-۱۱	مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰
۱۳۴۰۰۳-۱۲	پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری	۶۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۶۰۰۰
۱۳۴۰۰۳-۱۳	پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی	۲۵۸۸۰۰	۲۶۰۰۰۰	۵۱۸۸۰۰
۱۳۶۰۰۰-۱	مؤسسه رازی	۳۲۰۰۰	۱۷۰۰۰۰	۲۰۲۰۰۰
۱۳۴۰۰۳-۱۴	مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی	۶۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۹۰۰۰۰

نتیجه گیری و پیشنهادها

۱. قوانین بودجه سالیانه به عنوان یکی از ابزارهای سیاستگذاری اقتصادی باید دارای جهت گیری های زمانی مشخصی باشد. کاهش مخارج دولت در طول سال های اخیر، کاهش قیمت نفت و وجود طرح های عمرانی نیمه تمام از جمله مشکلات فعلی کشور است. با توجه به اهمیت و جایگاه ویژه بخش کشاورزی در تأمین امنیت غذایی، استقلال کشور و ایجاد اشتغال مولد، که زمینه ساز تحقق اقتصاد مقاومتی است، انتظار می رود اعتبارات این بخش در متن لوایح بودجه سالیانه به نوعی هدفمند و همراه با شاخص های نظارت پذیر ارائه شود.

۲. شایان ذکر است برخی برنامه های مرتبط با وزارت جهاد کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، بدون توجه به قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی (مصوب ۱۳۹۲)، که در خصوص واگذاری برخی برنامه ها از وزارت صنعت، معدن و تجارت به وزارت جهاد کشاورزی می باشد، ذیل فصل صنعت و معدن و فصل بازرگانی قید شده که باید طبق قانون فوق الذکر ذیل فصل کشاورزی و منابع طبیعی آورده شود.

۳. در مفاد بند «د» تبصره «۱۳» ماده واحده، به موضوع تأمین اعتبارات مورد نیاز اجرای بند «۸-۲» سیاست های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری^۱ و توسعه اقتصاد دانش بنیان منطبق بر سیاست های اقتصاد مقاومتی، از محل جابجایی اعتبارات مصوب هر دستگاه و اختصاص آن به شرح مندرج در جدول ۱۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۵، اشاره شده است که در این خصوص نکات ذیل ارائه می شود:

- منابع و مصارف بند فوق الذکر در لایحه شفاف نیست.

- طبق مفاد این بند، لزوم تحقق جابجایی اعتبارات، به مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی صورت می گیرد که این امر طبق احکام گذشته با عدم تحقق مواجه خواهد شد.

۱. افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقای بهره وری.

- با توجه به فهرست دستگاه‌های مندرج در جدول ۱۴، که با هدف اختصاص ۱ درصد از بودجه دستگاه‌های اجرایی به امر تحقیقات طراحی شده است، مشاهده می‌شود که نام برخی مؤسسات پژوهشی از قلم افتاده است. برای مثال مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی که از جمله مؤسسات تحقیقاتی ذیل وزارت جهاد کشاورزی طبقه‌بندی شده است، در جدول موصوف ذکر نشده است، لذا پیشنهاد می‌شود نام مؤسسه مذکور درج و ۳۰ میلیارد ریال از ردیف ۷-۱۰۱۰۵۲ با عنوان «معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری»، تحت عنوان ردیف ۱-۱۳۵۰۰۰ به آن مؤسسه تخصیص یابد.

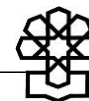
- با توجه به ماده واحده قانون بیمه محصولات کشاورزی و اساسنامه کنونی صندوق بیمه کشاورزی حاکی از الزامات دولت مبنی بر پیش‌بینی اعتبارات لازم به‌منظور تأمین قسمتی از سهم حق بیمه کشاورزی و جبران زیان‌های احتمالی بیمه» و همچنین برابر مفاد ماده (۴۹) قانون رفع موانع تولید و ارتقای نظام مالی کشور و به‌ویژه تبصره ذیل آن، مبنی بر پیش‌بینی «یارانه حق بیمه محصولات کشاورزی» و میزان آن «صددرصد (۱۰۰٪) سهم خود متناسب با سهم پرداختی بیمه‌گذاران کشاورزی در سال قبل» و اختصاص «ردیف مستقل» جهت پرداخت به صندوق بیمه کشاورزی، توجه به موضوع مربوطه ضروری است.

۴. پیش‌بینی صحت میزان سود تسهیلات و ضرر و زیانی که در نتیجه خریدهای تضمینی سازمان مرکزی تعاون روستایی در جایگاه سازمانی در جهت اجرایی کردن قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی بوده، در اعتبارات ردیف‌های متفرقه با عنوان «پرداخت ضرر و زیان یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی و یارانه اصل و سود جریمه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد و سایر یارانه‌ها و سایر بدیهی‌ها و تعهدات»، الزامی می‌باشد.

۵. از جمله نقاط ضعف لایحه فعلی، عدم توجه کافی به ضرورت تقویت بخش کشاورزی و اجرایی نمودن قوانین مرتبط با بخش، در خصوص اعتبارات موضوعات ذیل می‌باشد:

- تعیین تکلیف اراضی واگذار شده و توسعه اراضی کشاورزی،
- تهیه حدنگاری اراضی کشاورزی با اولویت حفاظت از عرصه‌های کشاورزی کشور،
- اتخاذ تدابیری در خصوص کاهش واردات بذر محصولات زراعی، سبزی و صیفی و حمایت از اصلاح‌کنندگان بذور،
- رفع موانع و کمبودهای ذخیره‌سازی محصولات کشاورزی،
- تقویت بنیه مالی تعاونی‌ها و تشکل‌های کشاورزی و جلب مشارکت روستاییان،
- تثبیت و تنظیم بازارهای کشاورزی و مدیریت ریسک‌های اقتصادی بخش کشاورزی.

۶. با استناد به ماده (۲۲) قانون افزایش بهره‌وری و در راستای اجرای تکالیف قانون برنامه پنجم و سیاست‌های دولت در برنامه ششم توسعه، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، وزارت جهاد کشاورزی در قالب

بهره‌مندی از ظرفیت‌های ایجاد شده در جذب کارشناسان ناظر بخش کشاورزی (ناظرین جدیدالاستخدام)، توانمندسازی تولیدکنندگان و ایجاد بستر مناسب برای انتقال دانش فنی و یافته‌های تحقیقاتی فراوان موجود در مؤسسات و مراکز تحقیقاتی، میزان اعتبارات هزینه‌ای سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی به درستی لحاظ نشده است.

۷. با توجه بند «ج» ماده (۶) قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال مصوب سال ۱۳۸۲ مجلس محترم شورای اسلامی که به مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال اجازه داده است هزینه ارائه خدمات فنی، شناسایی ارقام و کنترل کیفی بذر و نهال را بر اساس تعرفه قانونی مصوب هیئت امنای ذیربط از تولیدکنندگان اخذ نماید، لکن مشکلات مالی تولیدکنندگان بذر و تأخیر در تخصیص به موقع یارانه بذر به آنها سبب عدم پرداخت به موقع تعرفه‌ها به مؤسسه در سال زراعی جاری گردیده و ناچاراً وصول بخشی از آن در سال ۱۳۹۶ امکانپذیر خواهد بود. همچنین با توجه به افزایش نسبی سطح زیرکشت و به تبع آن افزایش میزان تولید بذر و نهال، در سال آتی با افزایش درآمد اختصاصی مؤسسه از یکسو و افزایش هزینه‌ها، به دلیل افزایش سطح نظارت، مقتضی است اعتبارات مؤسسه مذکور به درستی دیده شود.

۸. لزوم ابقای بند «د» تبصره «۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۵: «در سال ۱۳۹۶ مبلغ هفتصد میلیون دلار از محل صندوق توسعه ملی در اختیار بانک کشاورزی قرار می‌گیرد تا صرفاً برای طرح‌های آبیاری تحت فشار به بخش خصوصی و تعاونی پرداخت شود. این اعتبار طی هشت سال از محل عواید اجرای طرح به صندوق توسعه ملی باز پرداخت می‌گردد. تضمین باز پرداخت اعتبار مذکور بر عهده دولت است».

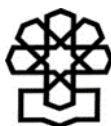
۹. لزوم ابقای بند «الف» تبصره «۱۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۴: «به منظور تشویق و جلب سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی بخش غیردولتی و تعاونی‌های تولیدی و تشکل‌های آب‌بران و شرکت‌های سهامی زراعی و شهرک‌های کشاورزی در امر احداث آبندها، تسریع در احداث، تکمیل و تجهیز طرح‌های شبکه‌های فرعی آبیاری و زهکشی، اجرای عملیات آب و خاک کشاورزی و روش‌های نوین آبیاری و بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی، دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی از محل اعتبارات طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط ذیل برنامه‌های ۴۰۱۵۲ و ۴۰۲۰۱ اعتبارات مورد نیاز احداث و تکمیل طرح‌های موصوف را تا هشتادوپنجدرصد (۸۵٪) به عنوان سهم دولت به صورت بلاعوض و باقیمانده به عنوان سهم بهره‌برداران به صورت نقدی یا تأمین کارگر یا تهاتر زمین یا کالای مورد نیاز در اجرای طرح پرداخت نمایند».

۱۰. با توجه به نیاز مبرم جامعه کشاورزی کشور به ارقام سازگار و با پتانسیل عملکرد بالا، کیفیت مطلوب و مقاوم، همچنین تهیه بذور و نهال‌های اصلاح شده و عدم وابستگی به واردات بعضی از محصولات زراعی، تمام این دستاوردها در حالی صورت پذیرفته است که مؤسسه اصلاح و تهیه نهال و بذر، در ردیف

بودجه خود «بندی» را تحت عنوان هزینه‌های پژوهشی نداشته و بودجه ردیف «سایر هزینه‌ها» نیز در سال‌های اخیر، بنا بر مصوبات دولت محترم، به دلیل عدم رشد متناسب بودجه، به حداقل ممکن رسیده است.

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور (ماده واحده و پیوست‌ها).
۲. قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور.
۳. قاسمی، محمد. درباره لایحه برنامه چهارم توسعه (۱): نظام بودجه‌ریزی و پیوند بین برنامه و بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۲.
۴. قاسمی، محمد. نقطه شروع اصلاح نظام بودجه‌ریزی در قوه مقننه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳.
۵. خضری، محمد. درآمدی بر نظریه بودجه و بودجه‌ریزی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۷.
۶. مجلس و بودجه؛ راهبردها و رویکردها، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۱.
۷. شبیری‌نژاد، علی‌اکبر. «مبانی نظری بودجه و بودجه‌ریزی در ایران» در «بودجه‌ریزی در ایران (مسائل و چالش‌ها)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱.
۸. آتشبار، توحید. بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور، ۲. قواعد ناظر بر ارائه پیشنهادها بودجه‌ای در جریان بررسی لایحه بودجه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۳.
۹. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار ریاست محترم جمهور و اعضای هیئت دولت، شهریورماه ۱۳۹۴.
۱۰. بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور، مقایسه ماده واحده و تبصره‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ با قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۴.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۵۲۴۸

شناسنامه گزارش

شماره چاپ: ۳۶۳

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت: ۲۲۰

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵/۹/۲۰

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۴۸. بخش کشاورزی

نام دفتر: مطالعات زیربنایی (گروه کشاورزی)

تهیه و تدوین: تکتب طالبی

مدیر مطالعه: _____

ناظران علمی: محمدحسن معادی رودسری، محسن صمدی

متقاضی: کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. اعتبار

۲. لایحه بودجه

۳. کشاورزی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۹/۲۴